

ظریف: حاضریم موقتا محدودیت‌هایی را بپذیریم

وزیر خارجه کشورمان گفت: ما حاضریم برای رسیدن به یک توافق بین‌المللی، به طور موقت محدودیت‌هایی را در فعالیت‌های هسته‌ای مان بپذیریم.

وزیر خارجه کشورمان گفت: ما حاضریم برای رسیدن به یک توافق بین‌المللی، به طور موقت محدودیت‌هایی را در فعالیت‌های هسته‌ای مان بپذیریم.

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، متن کامل گفت‌وگوی محمدجواد ظریف با شبکه خبری NBC در ادامه می‌آید:
* جناب آقای وزیر از حضور شما بسیار تشکر می‌کنم. خوشوقتم.

* شما چند روز است که در اینجا مشغول مذاکره هستید. آیا این نشانه‌ای است مبنی بر اینکه موضوعات به بن‌بست خورده است یا اینکه رو به جلو در حال حرکت هستید؟

خب، این نشانه این است که ما بسیار جدی هستیم و می‌خواهیم به نتیجه برسیم. ما پیشنهاد کردیم که سطح گفت‌وگوهای فنی را بالا ببریم و بر همین اساس از طرف ما رئیس سازمان انرژی اتمی و از طرف آمریکا وزیر امور انرژی که هر دو از صاحب‌نظران شناخته‌شده فیزیک هسته‌ای هستند در مذاکرات حضور یافتند تا بتوانیم به نوعی تفاهم فنی دست پیدا کنیم. واقعیت این است که این ابتکار بسیار گام مهم و مفیدی بود و ما توانستیم در مورد تعداد قابل توجهی از موضوعات فنی به پیشرفت‌هایی دست یابیم. دلیل این امر آن است که ما دائما تاکید کرده‌ایم که برنامه هسته‌ای ما منحصرأ صلح‌آمیز است و وقتی کارشناسان فنی را با خودمان می‌آوریم می‌توانند به راحتی نسبت به این امر اطمینان حاصل کنند و من خیلی خوشحال هستم که این ابتکار نتیجه خیلی خوبی داشته است. البته این به آن معنی نیست که ما همه مسائل را حل کرده‌ایم. ما با تعدادی از موضوعات فنی و سیاسی مواجه هستیم که هنوز حل نشده‌اند اما در مجموع پیشرفت خوبی داشته‌ایم. اگرچه هنوز تا رسیدن به نتیجه نهایی راه زیادی در پیش داریم.

* مهم‌ترین موانع بر سر راه حصول توافق در چه حوزه‌هایی است؟

همان طور که ما بارها طی یک سال و نیم گذشته گفته‌ایم، در مورد هیچ چیزی توافق نمی‌شود مگر اینکه در مورد همه چیز توافق شود. این یک پازل است. همه قطعات پازل باید به نحو مناسب در کنار یکدیگر قرار گیرند تا بتوانیم به یک تصویر کامل دست پیدا کنیم اما فکر می‌کنم که مهم‌ترین مانعی که باید از آن عبور کنیم، تصمیم سیاسی است؛ به این معنی که باید یکی از دو مسیر توافق یا فشار را انتخاب کنیم و به نظر می‌رسد که ظاهرا فشار زیادی خصوصا در داخل آمریکا از جهات مختلف وجود دارد برای اینکه توافقی حاصل نشود و ما بخشی از این فشارها را اخیرا دیده‌ایم. کسانی وجود دارند که آینده سیاسی خود را در وجود منازعه، تنش و بحران می‌بینند. مادامی که چنین چیزی وجود داشته باشد، فضا برای اتخاذ تصمیم‌های سیاسی بسیار دشوار و سخت است.

* بخشی از این فشارها علیه توافق همین سه‌شنبه گذشته از طرف بنیامین نتانیاهو وارد شد. او دیروز در واشنگتن سر و صدای زیادی به راه انداخت و به گنگره گفت که توافق با ایران در واقع مسیر جنگ را هموار می‌کند و نه صلح، چرا که به ایران اجازه می‌دهد نهایتا به سلاح‌های هسته‌ای دست پیدا کند.

آقای نتانیاهو از سال 1992 مکررا پیش‌بینی می‌کند که ایران ظرف دو یا سه یا چهار سال به سلاح هسته‌ای دست خواهد یافت. او بارها مدعی شده است که ایران ظرف دو سال آینده اقدام به ساخت بمب هسته‌ای می‌کند. در سال 2012 در جریان سخنرانی‌اش در مجمع عمومی سازمان ملل متحد هشدار داد که ایران ظرف یک سال بمب هسته‌ای تولید خواهد کرد. ظاهرا نتانیاهو می‌خواهد برای همیشه ادعای فاصله یک‌ساله ایران با بمب هسته‌ای را تکرار کند. من به شما می‌گویم که ایران قرار نیست بمب هسته‌ای بسازد. ما نمی‌خواهیم تسلیحات اتمی تولید کنیم. ما معتقدیم که تسلیحات هسته‌ای برای هیچ‌کس و خصوصا برای ما امنیت نمی‌آورد. بنابراین مهم است که همگان این نکته را درک کنند که آنچه مدنظر ماست، فناوری هسته‌ای به عنوان یک پیشرفت علمی است که با غرور ملی ایرانیان پیوند خورده است. این موضوع هیچ ارتباطی به تسلیحات هسته‌ای ندارد. وقتی به این فهم برسیم و زمانی که بر این هیجان کاذب غلبه کنیم و وقتی هراس‌افکنی کنار گذاشته شود، آن وقت می‌توانیم به تفاهمی دست پیدا کنیم. این تفاهم قرار نیست به هیچ کسی آسیب بزند، بلکه کمک می‌کند این اطمینان حاصل شود که برنامه هسته‌ای ایران برای همیشه صلح‌آمیز باقی خواهد ماند. ما در ایران هیچ تردیدی نسبت به ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای مان نداریم اما ممکن است کسانی باشند که نگرانی‌هایی داشته باشند. ممکن است کسانی باشند که تحت تاثیر سر و صداهایی که امثال نتانیاهو ایجاد می‌کنند، قرار گرفته باشند. برای همین، حصول این توافق برای همه مفید خواهد بود.

همان طور که می‌دانید طی ده پانزده سال گذشته، ایران بیشتر از هر کشور دیگری به استثناء ژاپن در معرض بازرسی‌های بین‌المللی قرار داشته است. در حالی که تاسیسات هسته‌ای ما کمتر از یک‌دهم ژاپن است اما بازرسی‌های ما به اندازه ژاپن بوده است. طی 10 سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی بارها اعلام کرده است که هیچ چیز مخفی‌ای در ایران وجود ندارد و ما مطمئنیم که با وجود یک توافق که متضمن نظارت و بازرسی‌های بیشتر خواهد بود، برای جامعه بین‌المللی کاملا روشن خواهد

شد که ماهیت برنامه هسته‌ای ما منحصرًا صلح‌آمیز است.

من نمی‌دانم چرا برخی نسبت به حصول چنین توافقی نگران هستند. نمی‌فهمم چرا برخی متوجه نیستند که این ترس و اضطراب ساختگی طی سالیان گذشته همان طور که گفتم از سال 1992 با طرح ادعای دروغین فاصله یک‌ساله، دوساله یا سه‌ساله ایران از بمب ایجاد شد و هیچ‌گاه این ادعا به واقعیت نپیوست و حال عجیب است که این ادعاهای دروغین باز هم تکرار می‌شوند بدون اینکه کسی از آنها بازخواست کند.

* شما به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اشاره کردید. همان طور که می‌دانید این سازمان اعلام کرده است که ایران از پاسخ به سوالات درباره فعالیت‌های هسته‌ای گذشته‌اش خصوصًا راجع به تلاش برای ساخت یک سلاح هسته‌ای طفره می‌رود. چرا ایران سوالات آژانس را پاسخ نداده است؟

خیر، این طور نیست. مساله این است که ما در مورد نحوه رسیدگی به این موضوع مشغول مذاکره با گروه 5+1 بوده‌ایم و در همین چارچوب منتظر دریافت سوال‌های مورد نظر هستیم. همان طور که می‌دانید ادعاهایی علیه ایران مطرح شده است که متأسفانه بیشتر آنها ساخته و پرداخته اسرائیلی‌هاست. ضمناً خوب است توجه داشته باشیم که اسرائیل تنها دارنده سلاح هسته‌ای، تنها متجاوز و تنها اشغالگر در منطقه ماست. با وجود اینها آنقدر این رژیم وقیح است که در مورد دیگران پرونده‌سازی می‌کند. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی که مسبب کشتار غزه است، کشوری را متهم می‌کند که طی بیش از 250 سال گذشته که طولانی‌تر از عمر بسیاری از کشورهاست به هیچ کشور دیگری از جمله همسایگانش حمله نکرده است. ما به هیچ کشوری، به هیچ یک از همسایگانمان، حمله نکرده‌ایم. ما نیروی ثبات در منطقه بوده‌ایم. حال جالب است که کسانی ما را متهم می‌کنند که سابقه خودشان فاجعه‌بار است.

* اسرائیل و در واقع بنیامین نتانیاو دقیقاً همین اتهامات را متوجه شما کرده است. یعنی اینکه ایران نفوذ زیادی در عراق و افغانستان و سوریه پیدا کرده و در حقیقت شروع به بلعیدن سایر کشورها کرده است. شما می‌گویید چنین چیزی صحت ندارد اما او معتقد است این واقعیت دارد.

خب، این را باید از دولت‌های این کشورها پرسید. ایران برای مقابله با داعش به کمک دولت عراق شتافته است، برای مقابله با القاعده و طالبان به دولت افغانستان کمک کرده است و برای مقابله با جبهه النصره و داعش به مردم سوریه یاری رسانده است. اما من می‌خواهم از نتانیاو بپرسم که او چه نسبتی با تروریست‌های النصره دارد که از مجروحان آنها در بیمارستان‌های اسرائیل پذیرایی می‌کند؟ چرا او از النصره حمایت می‌کند. من دنبال بالا بردن محبوبیت خودم در آمریکا نیستم اما به نظر می‌رسد که نتانیاو چنین دغدغه‌ای داشته باشد و هم‌زمان شریک نزدیک خطرناک‌ترین تروریست‌هایی است که مشغول جنگ با همه ما در دنیا هستند.

* منظورتان چه گروهی است؟ مثال بزنید.

منظورم جبهه النصره در بلندی‌های جولان است که نتانیاو به طور علنی از آنها حمایت می‌کند و اجازه می‌دهد که در اسرائیل ماوی بگیرند، در آنجا معالجه شوند و مورد حمایت عملیاتی قرار گیرند. واقعا جای تعجب است که چنین کسی آن قدر وقاحت دارد که ایران را متهم کند؛ تنها کشوری که به صورت مستمر و ثابت از دولت‌های منطقه در برابر شبکه تروریستی ایجادشده در منطقه حمایت کرده است. ما به دولت عراق کمک کردیم. ما به کمک مردم کرد در عراق شتافتیم، در همان زمانی که قتل و کشتار آنها توسط داعش شروع شد.

* داعش؟ شما در مورد دولت اسلامی عراق و شام (ISIS) صحبت می‌کنید؟

آی سیس ... البته آی سیس عنوان خوبی نیست، چرا که این گروه نه دولت است و نه اسلامی است. بنابراین ما ترجیح می‌دهیم از عنوان داعش که واژه ساده‌تری است استفاده کنیم. در هر صورت مهم است که همه به واقعیت‌های میدانی توجه داشته باشند. هراس‌افکنی کمک نخواهد کرد. باید به واقعیات توجه داشت. منطقه ما با تهدید بسیار جدی خشونت و افراطی‌گری مواجه است. از همان ابتدای کار موضع ایران مشخص بود. ما موضعمان را تغییر ندادیم. ما از همان ابتدا با کسانی همراه بودیم که با این تروریست‌ها و افراط‌گرایان مقابله می‌کردند و کماکان به دولت‌های عراق، حکومت خودمختار کردستان عراق و دولت افغانستان برای مقابله با این معضل کمک خواهیم کرد.

* اجازه بدهید به یکی از نگرانی‌هایی که سه‌شنبه صبح توسط نتانیاو نزد کنگره مطرح شد بپردازم. نتانیاو مدعی شد که ایران در صدد نسل‌کشی مردم یهود است. به گفته او «نظام ایران صرفاً مشکل یهودیان نیست، همان طور که آلمان نازی صرفاً مساله یهودیان نبود». شما چه پاسخی برای این ادعا دارید؟

پاسخ ظریف به جعل تاریخ از سوی نتانیاو

تأسف‌بار است که نتانیاو واقعیت‌های روز را وارونه جلوه می‌دهد. وی از این هم فراتر رفته و حتی متون مقدس یهود را هم تحریف کرده است. اگر شما کتاب استر در تورات را بخوانید، می‌بینید که این پادشاه ایران بود که یهودیان را نجات داد. همین طور اگر کتاب عهد عتیق را مطالعه کنید، متوجه خواهید شد که باز هم یک پادشاه دیگر ایرانی بود که یهودیان را از اسارت در بابل نجات داد. اتفاقاً مقبره استر در ایران است و یهودیان ایرانی که بزرگ‌ترین جمعیت یهودی در خاورمیانه است، آنجا را زیارت می‌کنند. حقیقتاً تأسف‌بار است که عصبیت و کینه‌ورزی به جایی رسیده است که وی ملتی را متهم می‌کند که در طول تاریخ سه بار منجی یهودیان بوده است؛ یک بار در دوران هامن که در صدد کشتار یهودیان برآمد و پادشاه وقت مانع از این شد، بار دیگر در زمان کوروش کبیر که یهودیان را از بند حکومت بابل نجات داد و بار سوم در جریان جنگ جهانی دوم که ایران نجات‌بخش یهودیان شد. می‌بینید که ایران سابقه درخشانی از بردباری نسبت به سایر مذاهب دارد. ما در مجلس‌مان یک

نماینده یهودی داریم. واقعا جای تاسف است که کسی تا این حد واقعیت‌ها را وارونه جلوه می‌دهد؛ آن هم نه تنها واقعیت‌های معاصر، بلکه حقایق مکتوب کتاب مقدس را که خودش ادعای پایبندی به آن را دارد.

* ما پیام توثبتری رهبر عالی ایران که نتانیاهو به آن اشاره کرد را پیدا کردیم. هفت ماه قبل این پیام توثبتری در صفحه توثبتری رهبر ایران منتشر شده است: «این رژیم کودک‌کش و گرگ‌صفت اسرائیل که از ارتکاب هیچ جنایتی ابا ندارد، درمانی جز نابودی ندارد». آقای وزیر قبول می‌کنید که یهودیان و دیگران حق دارند که نسبت به چنین بیاناتی نگران شوند؟

خیر، چراکه ما در مورد یک رژیم صحبت می‌کنیم. ما در مورد فردی مثل نتانیاهو صحبت می‌کنیم که کودکان بی‌گناه غزه را سلاخی می‌کند. ما به هیچ عنوان منظورمان از بین بردن یهودیان نیست. هیچ‌گاه چنین قصدی نداشته‌ایم و نخواهیم داشت، چراکه ما اگر می‌خواستیم یهودیان را از بین ببریم، این جمعیت بزرگ یهودی در ایران که نه تنها در صلح و صفا در کشورمان زندگی می‌کنند بلکه در واقع یک نماینده در پارلمان ایران دارند که هیچ تناسبی هم با جمعیت آنها ندارد، نمی‌داشتیم. به طور معمول هر 150 هزار نفر در ایران یک نماینده در مجلس دارند، در حالی که جمعیت 20 هزار نفری یهودیان در ایران به تنهایی یک نماینده دارد. بنابراین صحبت از ریشه‌کنی یهودیان بی‌معناست. تاریخ ما مشحون از بردباری و همزیستی مسالمت‌آمیز با هموطنان یهودی‌مان است. اگر کسانی با هراس‌افکنی در صدد دامن زدن به چنین توهماتی در جهان هستند، مشکل خودشان است. ما بارها گفته‌ایم و باز هم می‌گوییم که رژیم صهیونیستی تهدیدی برای صلح منطقه است. اسرائیل تنها رژیمی است که سلاح هسته‌ای دارد، تنها رژیمی است که به همسایگانش تجاوز و سرزمین‌های همسایه‌اش را اشغال کرده است، تنها رژیمی است که سرزمین ملتی را به اشغال خود درآورده و به طور روزمره حقوق بشر را نقض می‌کند. این رژیم برای انتقام‌گیری، کل روستاها را تخریب می‌کند. ما با یک وضعیت عادی مواجه نیستیم. ما در مورد قدیمی‌ترین بحران معاصر که کماکان ادامه دارد صحبت می‌کنیم. نتانیاهو نمی‌تواند از طریق معرفی ایران به عنوان تهدید، جنایات ارتكابی خود در غزه علیه مردم بی‌دفاع را کتمان کند. همین چند ماه قبل هزاران نفر در جریان بمباران‌های اسرائیل از خانه و کاشانه خود آواره شدند و این تازه تکرار جنایاتی بود که چند سال قبل از آن اتفاق افتاد. آن هم خود تکرار وقایعی بود که چندسال قبل‌تر از آن حادث شده بود. از این رو متأسفانه این وضعیت تبدیل به یک رویه و روند شده است که برای مدت طولانی در منطقه ما در جریان است و این خود یکی از مهم‌ترین زمینه‌های بروز تروریسم افراطی در منطقه ماست. حس تحقیر و محرومیتی که فلسطینیان در منطقه ما دچار آن شده‌اند، یکی از علل اصلی خشم و عصبانیت در دنیای اسلام و فراتر از آن در اروپاست.

رژیم صهیونیستی باید ریشه‌کن شود

* بنابراین ایران چگونه می‌خواهد رژیم اسرائیل را نابود سازد، با توجه به اینکه شما بین رژیم اسرائیل و مردم یهود تمایز قائل می‌شوید؟

ما قصد از بین بردن کسی را نداریم. ما نمی‌خواهیم ...

* اما رهبر عالی شما ...

ما نمی‌خواهیم «کسی» را ریشه‌کن کنیم.

* اما رهبر عالی شما در این مورد پیام توثبتری داده‌اند که اسرائیل باید ریشه‌کن شود.

بله، این «رژیم» باید ریشه‌کن شود. اینکه این رژیم یک تهدید است، یک واقعیت است؛ رژیمی که کودکان بی‌گناه را قتل‌عام می‌کند و مکرراً تجاوز می‌کند. ایران به هیچ کشوری حمله نکرده است. ما هیچ‌گاه تهدید به استفاده از زور نکرده‌ایم؛ کاملاً بر عکس رژیم صهیونیستی. این رژیم به صورت روزمره ایران را تهدید به استفاده از زور می‌کند. سابقه طولانی در تجاوزگری هم دارد. البته اگر آنها علیه ایران به زور متوسل شوند، ما قطعاً از خودمان دفاع خواهیم کرد، همانگونه که ما قبلاً با تمام وجود برای دفاع از خود فداکاری کرده‌ایم. اما ما به هیچ کسی حمله نمی‌کنیم و هیچ کسی را تهدید نمی‌کنیم. ما طی 250 سال گذشته به هیچ کشوری حمله نکرده‌ایم. سابقه ما ثابت‌کننده ادعای ماست اما نتانیاهو نمی‌تواند چنین چیزی را در مورد رژیم صهیونیستی ادعا کند. سابقه این رژیم مملو از کودک‌کشی و کشتار انسان‌های بی‌گناه و تجاوزگری و اشغال است. رژیمی با چنین سابقه‌ای اخلاقاً در جایگاهی قرار ندارد که در مورد دیگران اینگونه صحبت کند.

* نتانیاهو مشخصاً در مورد شخص شما صحبت کرده است. دوست دارم نظر شما را در این مورد بدانم. او از شما سوال کرده است که چرا اقدام به اهدای گل به مزار عماد مغنیه کرده‌اید؟ فردی که به گفته نتانیاهو بیش از هر تروریست دیگری به استثناء اسامه بن لادن دستش به خون آمریکایی‌ها آلوده بوده است. مغنیه از فرماندهان حزب‌الله بود و متهم به بمب‌گذاری در پایگاه‌های آمریکایی و نیز سفارتخانه‌های آمریکا.

خب، اولاً باید بگویم که ما تفاوت‌های دیدگاهی اساسی با ایالات متحده داریم. این کاملاً مشخص است. ثانیاً من به دنبال کسب محبوبیت در جامعه آمریکا نیستم. ما صرفاً داریم برای حل یک مساله تلاش می‌کنیم. اینکه نتانیاهو ...

* اما شما چه انگیزه‌ای از قرار دادن گل بر سر مزار عماد مغنیه داشته‌اید؟

این نتانیاهو است که به دنبال جلب توجه عمومی در آمریکا از طریق مداخله در امور داخلی این کشور است و هم‌زمان از تروریست‌های النصره در بیمارستان‌های اسرائیل عیادت می‌کند. در واقع این نتانیاهوست که باید پاسخگو باشد. من هیچ مشکلی ندارم که بگویم در خیلی از موضوعات با آمریکا اختلاف دیدگاه دارم. ما بارها ثابت کرده‌ایم که حامی ملت‌هایی هستیم که برای برقراری عدالت و مقابله با ظلم و سرکوب مقاومت کرده‌اند. ما هیچ‌گاه از تروریسم کور حمایت نکرده‌ایم. ما هیچ‌گاه از گروه‌ها و جریاناتی که مرتکب سربردن در سوریه و عراق می‌شوند، حمایت نکرده‌ایم. نتانیاهو نمی‌تواند همانند من با چنین قطعیتی صحبت کند.

* جالب است که شما دو نفر همدیگر را به چیزهای کاملاً مشابهی متهم می‌کنید.

چیزی که من گفتم از تلویزیون اسرائیل پخش شده است.

* اما در این مورد خاص، یعنی اهدای گل به مزار عماد مغنیه، من دوست دارم دلیل شما را بدانم که چه انگیزه‌ای از این کار داشتید، با توجه به اینکه مغنیه متهم به قتل تعداد زیادی آمریکایی بوده است.

ببینید، اینجا بحث بر سر مقاومت در برابر اشغالگری اسرائیل است که مجبور به خروج از لبنان شد. ما با یک گروهی که از اطراف و اکناف دنیا به سوریه و عراق آماده باشند تا دست به دهشت‌افکنی و کشتار بزنند، سر و کار نداریم. ما در مورد مردمی صحبت می‌کنیم که از کشورشان و از سرزمینشان در برابر اشغالگری دفاع می‌کرده‌اند. اگر شما کمی به عقب برگردید و قطعاتی از تاریخ را که آقای نتانیاهو مایل نیست مردم دنیا به خاطر آورند، یعنی جنایات صبرا و شتیلا و بمباران شهرهای لبنان و اشغال جنوب لبنان و جنایات جنگی که در جریان آنها ارتکاب یافت را مرور کنید، می‌بینید که جریان مقاومت لبنان برای مقابله با چنین جنایاتی ایجاد شد. آنها در داخل سرزمینشان برای استقلال کشورشان و برای آزادسازی کشورشان از اشغال اسرائیل مبارزه می‌کردند. این افراد در کل خاورمیانه به عنوان قهرمان شناخته می‌شوند. مشکل هم همین جاست. نمی‌توان با تصویرسازی کاذب که هیچ مبنا و اساسی در واقعیات ندارد، تاریخ را تحریف کرد. وضعیت منطقه ما را ببینید، افتضاح است. این وضعیت ناشی از این واقعیت است که برای چند دهه منطقه در معرض سلطه و استثمار و اشغال و اعمال معیارهای دوگانه بوده است و این یک مشکل جدی است. مادامی که غرب و ایالات متحده به نتانیاهو و دار و دسته‌اش اجازه می‌دهد که جنایات خود را با فرافکنی مخفی کنند و تا زمانی که از پرداختن به واقعیات منطقه ما طفره می‌روند، صلح ایجاد نخواهد شد. با متهم کردن دیگران به اموری که بنا به دلایل و علل مختلف در این منطقه اتفاق افتاده است، نمی‌توان مشکلات منطقه را حل کرد. مهم است که از این اتهامات کهنه عبور کنیم. آنچه که من می‌گویم چیزی است که همین حالا دارد اتفاق می‌افتد. اینکه اسرائیل همراه و همکار جبهه النصره در جولان شده است. اسناد این همکاری نزد سازمان‌های اطلاعاتی در رابطه با سوریه موجود است. این مشکلی است که باید به آن رسیدگی کرد. تاسف‌بار است که چنین فردی در کنگره آمریکا اجازه پیدا می‌کند در مورد چیزی که اساساً وجود خارجی ندارد، جار و جنجال به راه بیندازد. ما هیچ‌گاه بمب نداشته‌ایم و هیچ‌گاه به دنبال بمب نخواهیم بود. ما اعتقاد نداریم که بمب منافع ما را تامین می‌کند. در حالی که آنها خودشان 200 کلاهک هسته‌ای دارند. او تنها کسی است که در برابر تحقق ایده خاورمیانه عاری از سلاح‌های هسته‌ای ایستاده است. چرا هیچ کس از او به خاطر چنین رفتاری بازخواست نمی‌کند؟ نتانیاهو مدام علیه ایران اتهام‌پراکنی می‌کند، در حالی که وی اخلاقاً در جایگاهی نیست که چنین اتهاماتی را مطرح کند.

* خب، اجازه بدهید مشخصاً در مورد مذاکرات هسته‌ای صحبت کنیم. بسیاری در کنگره، دولت اوباما را متهم می‌کنند که برای رسیدن به یک تفاهم با ایران بیش از حد ولع نشان می‌دهد. آیا واقعاً وزیر خارجه، جان کری در این مذاکرات خیلی مشتاق نشان می‌دهد؟

اصلاً چنین چیزی نیست. ما همگی در حال تلاش هستیم و البته اختلاف‌نظر هم داریم. اما واقعیت این است که آمریکا همه گزینه‌های دیگر را امتحان کرده است. آنها گزینه فشار، گزینه جاسوسی و حتی گزینه خرابکاری را آزموده‌اند. اسرائیل اقدام به ترور دانشمندان هسته‌ای کرد. طی چند سال گذشته پنج دانشمند هسته‌ای ایران از طریق اقدامات تروریستی به شهادت رسیده‌اند. ایالات متحده گزینه تحریم‌ها را هم تجربه کرده است. احتمالاً شدیدترین تحریم‌ها یا آنچه که آنها «تحریم‌های فلج‌کننده» می‌نامند علیه ایران اعمال شده است؛ به نحوی که مردم ایران را حتی از امکان خرید دارو یا ارسال خون به خارج برای آزمایش‌های پزشکی محروم کرد. این نمونه‌ای از تحریم‌های سختگیرانه‌ای است که علیه ایران اعمال شده است. اما نتیجه این تحریم‌ها چه بوده است؟ فکر می‌کنم رئیس‌جمهور اوباما به درستی به این نکته اشاره کرد که تحریم‌ها باعث شد ایران از کمتر از 200 سانتریفیوژ به بیش از 20 هزار سانتریفیوژ برسد. فکر می‌کنم ایالات متحده این واقعیت را تشخیص داده است که فشار و تحریم و تهدید علیه ایران بی‌فایده است و تنها راه تعامل با ایران، احترام و مذاکره است.

ما در این مسیر قدم برداشته‌ایم. نتانیاهو معتقد بود که ایران به مفاد برنامه اقدام مشترک ژنو پایبند نخواهد بود. به خاطر می‌آورید که او دو سال قبل در نوامبر 2013 وقتی ما برنامه اقدام ژنو را نهایی کردیم، خیلی سر و صدا به راه انداخت اما گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی یکی پس از دیگری تایید کرده است که ایران به تک‌تک تعهدات خود وفق برنامه اقدام عمل کرده است. ایران کاملاً به تعهدات خود پایبند است. ما همیشه وعده‌های خود را محترم شمرده‌ایم. بارها در حق مردم ایران ظلم شده است اما ایرانیان بسیار بزرگوارانه عمل کرده‌اند. ما با این نیت پای میز مذاکرات آمده‌ایم که به جهان نشان دهیم چیزی برای مخفی کردن نداریم، می‌خواهیم در صلح و آرامش زندگی کنیم و می‌خواهیم حقوقمان برای استفاده از فناوری هسته‌ای در جهت مقاصد صلح‌آمیز را اعمال کنیم. ما حاضریم موقتاً محدودیت‌هایی را بپذیریم و کاملاً متعهد به معیارهای بین‌المللی باشیم. این فرایند مذاکراتی منجر به پذیرش گسترده‌ترین و سختگیرانه‌ترین رژیم بازرسی و نظارت موجود یعنی پروتکل الحاقی توسط ایران خواهد شد که نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی است. اما وقتی مجلس آن را تایید کند، ایران برای همیشه نسبت به مفاد آن متعهد خواهد ماند. داستان‌سرایی در مورد زمان‌دار بودن تعهدات ایران، خود یک تاکتیک جدید هراس‌افکنی و ایجاد نگرانی است. ایران پذیرفته است که عضو معاهده منع اشاعه باشد. ما متعهد به خودداری از تولید سلاح هسته‌ای هستیم و مثل هر کشور عضو دیگری برای همیشه تحت نظارت خواهیم ماند. این مذاکرات قرار نیست به ایران آزادی عمل برای تولید بمب بدهد. اساساً ما نیازی به چنین چیزی نداریم چرا که ما دنبال ساخت بمب نیستیم. برخی چون خودشان برنامه‌های مخفی ساخت سلاح دارند و چند صد کلاهک هسته‌ای ساخته‌اند، فکر می‌کنند دیگران هم باید امنیت

خودشان را از طریق این سلاح‌ها تامین کنند. ما چنین دیدگاهی نداریم. معتقدیم سلاح‌های هسته‌ای امنیت بیشتری برای ما ایجاد نخواهد کرد. بالعکس معتقدیم که در واقع سلاح‌های هسته‌ای برای امنیت ملی همه کشورها مخرب است.

* روز دوشنبه رئیس‌جمهور اوباما اعلام کرد که ایران باید به مدت 10 سال از فعالیت‌های حساس هسته‌ای دست بردارد تا رسیدن به تفاهم ممکن شود. نظر شما چیست؟

من در سطح عمومی مذاکره نمی‌کنم. ما مشغول بحث با گروه 5+1 و عمدتاً ایالات متحده در مورد تدابیر متعددی شامل اقدامات شفاف‌سازی و نیز محدودیت‌های داوطلبانه در مورد برنامه هسته‌ای‌مان هستیم. معتقدیم که این تدابیر ضرورتی ندارد اما حاضریم این اقدامات اضافی را انجام دهیم تا به جامعه بین‌المللی نشان دهیم که برنامه هسته‌ای ما منحصرأ صلح‌آمیز است. برای این منظور مذاکرات بسیار جدی و بسیار فنی‌ای با حضور فیزیکدانان هسته‌ای از جمله رئیس سازمان انرژی اتمی ایران و وزیر انرژی آمریکا در جریان است تا این اطمینان را ایجاد کنیم که برنامه هسته‌ای ایران همواره صلح‌آمیز خواهد ماند. هیچ مشکلی هم نداریم زیرا اصرار داریم برنامه هسته‌ای‌مان صلح‌آمیز بماند. ما خودمان می‌دانیم که برنامه‌مان صلح‌آمیز است، می‌خواهیم دیگران هم برنامه‌مان را همین‌گونه که هست نگاه کنند. ما به دنبال بازدارندگی هسته‌ای نیستیم و معتقدیم بازدارندگی هسته‌ای که مبتنی بر به اصطلاح «انهدام تضمین‌شده متقابل» است، حقیقتاً نوعی دیوانگی است. ما دنبال توسعه توانمندی‌های علمی خود هستیم. ما را از دسترسی به فناوری‌های مربوطه محروم کرده بودند و به همین دلیل دانشمندان ما خودشان دست به کار شدند. اکنون ما دانشی داریم که بومی است. البته ما بخشی از آن را از خارج کپی‌برداری کرده‌ایم ولی در حال حاضر آن را در اختیار داریم و بومی‌شده هم هست. دانشمندان ما با وجود همه مشکلات آن را به دست آورده‌اند. به همین دلیل است که این دانش تبدیل به یک موضوع حیثیتی و غرور ملی شده است. این موضوع هیچ ارتباطی به تسلیحات هسته‌ای ندارد، بلکه به احترام و حیثیت ملی ایرانیان برمی‌گردد. مردم ایران اصرار دارند که از محصول زحمات و تلاش خود که به خاطر آن خون داده‌اند، بهره‌مند شوند. همان طور که گفتم چند نفر از دانشمندان هسته‌ای‌مان توسط مزدوران اسرائیل ترور شدند و هیچ‌کس آن را محکوم نکرد. این واقعیات بارها و بارها اثبات شده است. این شیوه دیگر پاسخگو نیست. لازم است که توافق مذاکره‌شده‌ای تدوین شود که در آن همه تضمین‌های مورد نظر جامعه بین‌المللی وجود دارد. البته منظور من از جامعه بین‌المللی همین چند کشوری است که نگرانی‌هایی دارند و گرنه بقیه اعضای جامعه بین‌المللی مشکلی با برنامه هسته‌ای ما ندارند. بقیه کشورها هم می‌خواهند، برنامه‌ای مشابه داشته باشند، چراکه فناوری هسته‌ای، فناوری بسیار پیشرفته‌ای محسوب می‌شود که آینده نسل‌های بعدی به آن متکی خواهد بود زیرا در تولید انرژی پاک، انرژی‌ای که محیط زیست را تخریب نمی‌کند و تولید گازهای گلخانه‌ای نمی‌کند، نقشی اساسی دارد. این موضوعات با توسعه کشورها مرتبط است.

اگر توافقی وجود نداشته باشد ما نیز هیچ محدودیتی را نخواهیم پذیرفت

کشور ما می‌خواهد در چنین حوزه‌های پیشرفته‌ای حضور داشته باشد. ما ظرفیت‌های علمی آن را هم داریم. بنابراین اگر واقعا کسی نسبت به اشاعه هسته‌ای نگرانی دارد، بهترین راه این است که اطمینان حاصل کند این دانش زبانی برای کسی نخواهد داشت. این دانش از خارج وارد نشده است و کسی هم نمی‌تواند آن را از ما بگیرد چون متعلق به خودمان است. بهترین راه برای حصول اطمینان از ماهیت منحصرأ صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ما این است که اجازه داده شود که به نحو شفاف دنبال شود. نمی‌فهمم چرا برخی نمی‌خواهند توافق صورت گیرد. اگر توافقی وجود نداشته باشد ما نیز هیچ محدودیتی را نخواهیم پذیرفت و در این صورت باز هم به الگوی فشار بیشتر به ایران و در مقابل، تولید سانتریفیوژهای بیشتر از سوی ایران باز خواهیم گشت. البته ما دنبال ساخت سلاح‌های هسته‌ای نیستیم اما اگر آنها فشارها را بر ما بیشتر کنند، در عوض نباید انتظار شفافیت بیشتری از ما داشته باشند. صرفاً تعداد بیشتری سانتریفیوژ خواهیم داشت. اگر می‌خواهند شاهد شفافیت بیشتری از طرف ایران باشند و تعداد کمتری سانتریفیوژ بچرخد، اگر می‌خواهند ایران یک برنامه زمان‌بندی شده و محدود داشته باشد و خودش ظرفیت‌های علمی موجود خودش را محدود کند، ما حاضریم برای رسیدن به یک توافق بین‌المللی، موقتاً محدودیت‌هایی را بر فعالیت‌های هسته‌ای‌مان بپذیریم.

ما آمادگی داریم که تدابیر شفافیت‌ساز بیشتری را بپذیریم تا نگرانی‌های موجود که البته معتقدیم بی‌مورد هستند را برطرف کنیم. فکر می‌کنیم این نگرانی‌ها ناشی از جار و جنجال‌های هراس‌افکنانه‌ای است که توسط امثال نتانیاهو و همقطارانش ایجاد شده است. با وجود این آماده اتخاذ تدابیر مناسب جهت رفع نگرانی‌ها و برطرف کردن ترس و واهمه بی‌مورد هستیم. اعتقاد ما این است که چنین تفاهمی به نفع ما و به نفع همگان خواهد بود. اما می‌دانید مشکل کجاست؟ مشکل این است که نتانیاهو نگران است که با حصول این توافق باز هم دروغ‌هایش برای جامعه بین‌المللی آشکار شود. در سال 1992 نتانیاهو ادعا کرد که ایران سه یا چهار سال با بمب هسته‌ای فاصله دارد. در سال 1996 همین ادعا را تکرار کرد. می‌توانید به صورت مشروح مذاکرات کنگره در آن زمان مراجعه کنید و ببینید که در کنگره چه گفته است. در سال 2012 در مقابل کل دنیا یعنی در مجمع عمومی سازمان ملل متحد با نشان دادن کارتون یک بمب ادعا کرد که ایران تنها یک سال با یک بمب فاصله دارد. اکنون ما در سال 2015 هستیم یعنی سه سال پس از گذشت آن ادعا و او همچنان همان دروغ را تکرار می‌کند. حال ما فرصت مغتنی داریم که یک بار و برای همیشه از طریق حصول یک توافق جامع به این دروغ‌پردازی‌ها پایان دهیم. اما اگر کسانی هستند که نگران تحقق آرامش و ثباتند و صلح را یک تهدید علیه موجودیت خود تلقی می‌کنند، این دیگر مشکل خودشان است. مشکل من نیست.

* یکی از سوال‌هایی که مطرح است این است که بعد از انقضاء دوره زمانی توافق مثلاً 10 سال چه اتفاقی خواهد افتاد؟ چرا اجازه نمی‌دهید توافقی که قرار است فعالیت‌های حساس هسته‌ای ایران را متوقف کند برای همیشه اعتبار داشته باشد؟

چه دلیلی دارد که این کار را انجام دهیم؟

* خب، اگر واقعا علاقه‌ای به تولید بمب هسته‌ای ندارید، چرا نمی‌پذیرید که این محدودیت‌ها برای همیشه ادامه داشته باشد؟
حرف‌ترین فرد در زمینه معاهده منع اشاعه کسی است که خودش عضو آن معاهده نیست

ما حاضریم از هر چیزی که به تولید بمب هسته‌ای مرتبط می‌شود برای همیشه خودداری کنیم چون اساسا ما هیچ فعالیتی در رابطه با تولید بمب هسته‌ای نداریم. آنچه که ما در مورد آن صحبت می‌کنیم، فناوری غنی‌سازی است که به تولید سوخت برای نیروگاه‌هایمان مربوط می‌شود. این موضوع هیچ ارتباطی به بمب ندارد. حاضریم برای یک دوره زمانی مشخص محدودیت‌هایی را بپذیریم و پس از آن ما کماکان به قوانین و مقرراتی که سایر اعضای جامعه بین‌المللی به اجرای آنها مکلفند، متعهد خواهیم بود. اسرائیل خود را به چنین قوانین و مقرراتی متعهد نکرده است. اسرائیل معاهده عدم اشاعه را نپذیرفته است. چرا آنها حاضر به پذیرش این معاهده نشده‌اند؟ جالب است که حرف‌ترین فرد در زمینه معاهده منع اشاعه کسی است که خودش عضو آن معاهده نیست! به نظر شما این تعجب‌آور نیست؟ آن وقت نتانیاهو به خودش اجازه می‌دهد که در مورد منع اشاعه تبلیغ کند! نتانیاهو با داشتن 200 کلاهک هسته‌ای بدترین اشاعه‌کننده تسلیحات هسته‌ای در تاریخ معاصر است و آن وقت در مورد موضوع عدم اشاعه نطق می‌کند. ما حاضر به پذیرش محدودیت‌ها در یک دوره زمانی مشخص هستیم، اگرچه معتقدیم که چنین چیزی ضرورتی ندارد. در واقع این نشانه حسن نیت ایران است و نه تکلیف.

آماده قبول تعهدات بین‌المللی از جمله پروتکل الحاقی هستیم چون به دنبال ساخت سلاح نیستیم
ما آماده قبول تعهدات بین‌المللی هستیم، نه آن تعهداتی که رژیم صهیونیستی هنوز نپذیرفته است بلکه تعهداتی فراتر از آنچه برخی از کشورها نیز پذیرفته‌اند همانند پروتکل الحاقی و کلیه اسناد بین‌المللی که ساخت سلاح‌های هسته‌ای را منع می‌کنند. چرا که ما به دنبال ساخت سلاح‌های هسته‌ای نیستیم. بدین ترتیب تعهداتی که ساخت سلاح هسته‌ای را منع می‌کنند، هیچ زمان انقضایی ندارند. در واقع تعهد ایران برای خودداری از ساخت سلاح هسته‌ای پس از 10 سال و 20 سال و 50 سال خاتمه نخواهد یافت. اینها تعهداتی دائمی هستند که ایران همان زمان که معاهده منع اشاعه را امضاء و تصویب کرد، پذیرفت و در صورت حصول توافق جامع و پذیرش پروتکل الحاقی این تعهد تحکیم خواهد شد. از این‌رو این کارهایی که مشاهده می‌کنید نوعی بازارگرایی سیاسی است. ما هیچ‌گاه در آینده برای تولید تسلیحات هسته‌ای مجاز نخواهیم شد. اساسا ما دنبال چنین چیزی نیستیم و تعهد داریم که دنبال آن هم نرویم.

* چرا آمریکایی‌ها باید در این مورد به ایران اعتماد کنند؟

ما از هیچ کس نمی‌خواهیم که به ما اعتماد کند.

* اما شما قرار است موافقت‌نامه‌ای را منعقد کنید و در این صورت نیاز به جلب اعتماد دارید.
خیر.

* شما می‌خواهید که به شما اعتماد شود؟

ما به دنبال جلب اعتماد نیستیم

خیر، چنین چیزی نیست. ما به دنبال کسب اعتماد کسی نیستیم. می‌دانیم که درجه بی‌اعتمادی متقابل بین ایران و آمریکا بسیار بالاست. متأسفانه چنین بی‌اعتمادی بین آمریکا و بسیاری از کشورها وجود دارد. اما در مورد ایران، مردم ما شاهد واقعیت‌های زیادی بوده‌اند؛ اینکه ما مورد حمله یک کشور همسایه واقع شدیم و آمریکا هیچ توجهی به این موضوع نکرد، اینکه سلاح‌های شیمیایی علیه مردم ما استفاده شد و آمریکا نه تنها هیچ توجهی به موضوع نکرد، بلکه عملا مانع از اقدام شورای امنیت علیه صدام حسین شد. این واقعیات ممکن است برای برخی یک امر تاریخی باشد اما در ذهن ایرانیان بسیار تازه است. بنابراین ما از کسی نمی‌خواهیم که به ما اعتماد کند و ما هم قرار نیست در حال حاضر به کسی اعتماد کنیم. ما گام‌های مشخصی را برخواهیم داشت. قرار است این موافقت‌نامه یک موافقت‌نامه پایدار باشد و اجرای آن مورد راستی‌آزمایی قرار خواهد گرفت. ما به دنبال جلب اعتماد نیستیم بلکه اقدامات ما راستی‌آزمایی خواهد شد و ما این راستی‌آزمایی را می‌پذیریم و فکر می‌کنم که هر آدم عاقلی باید از حصول چنین تفاهمی که دارای سیستم راستی‌آزمایی برای اطمینان از رعایت تعهدات ایران خواهد بود، استقبال کند.

* همانطور که شما و من می‌دانیم ساز و کار راستی‌آزمایی مانع از دستیابی برخی از کشورها به سلاح هسته‌ای نشده است.
ما سلاح هسته‌ای تولید نخواهیم کرد

آن ساز و کارهای راستی‌آزمایی دیگر تغییر کرده است. اولاً ما ساز و کار پروتکل الحاقی را می‌پذیریم و به جامعه بین‌المللی اجازه خواهیم داد و به آنها تضمین خواهیم داد که هیچ‌گاه سلاح هسته‌ای تولید نخواهیم کرد. ببینید، نکته اینجاست که اگر شما خود را بخواب بزنید هیچ کس نمی‌تواند شما را از خواب بیدار کند. مساله این است که نسبت به تولید تسلیحات هسته‌ای توسط برخی کشورها عمدا اغماض شده است. حتی به بعضی از آنها در این مسیر کمک شده است. ایران به دنبال سلاح هسته‌ای نیست. ما نمی‌خواهیم تسلیحات هسته‌ای تولید کنیم. ما سلاح هسته‌ای تولید نخواهیم کرد. ساز و کارهای بین‌المللی لازم برای این امر هم داریم. آخرین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که مربوط به سال 2013 است را ملاحظه کنید؛ این گزارش مربوط به ایران نیست بلکه گزارشی کلی در مورد پایبندی کشورها به تعهدات خودشان است. متوجه خواهید شد که پس از ژاپن، ایران بالاترین میزان بازرسی‌ها را داشته است و در عین حال کمتر از یک درصد در گزارش‌دهی خود قصور کرده است. کمتر از یک درصد! در حالی که کشورهایی که هیچ محدودیتی نداشته‌اند و هیچ محدودیتی را قبول نکرده‌اند، بیش از سی، چهل، پنجاه حتی صد در صد در گزارش‌دهی قصور داشته‌اند. می‌توانید این گزارش را ببینید.

* یک بار برای همیشه به کسانی که نگرانند پس از انقضاء دوره توافق - 10 سال، کمتر یا بیشتر - ایران به سمت تولید بمب برود، چه پاسخی دارید؟

پاسخ من این است که پس از انقضاء این دوره زمانی، ایران مثل هر کشور دیگری کماکان متعهد به تعهدات بین‌المللی خود خواهد بود و توسط آژانس نظارت خواهد شد. بنابراین هیچ زمان انقضایی وجود ندارد زیرا معاهده منع اشاعه چنین مقرره‌ای ندارد.

* آیا این تعهدات مانع از تولید بمب توسط ایران می‌شود؟

البته، همین طور است. ما در یک فضای بین‌المللی زندگی می‌کنیم که در آن حقوق بین‌الملل حاکم است. شما اسناد بین‌المللی‌ای دارید که هدفشان اطمینان از منع اشاعه هسته‌ای است. ما این اسناد را اجرا می‌کنیم. اینکه برخی جار و جنجال راه بیندازند که ایران پس از 10 سال اقدام به تولید بمب خواهد کرد، واقعا مردود است. بیشتر کشورها یعنی تقریبا تمام کشورهایی که دارای توانمندی هسته‌ای هستند، همین محدودیت‌ها را پذیرفته‌اند. اکنون وقت آن رسیده است که جامعه بین‌المللی نتانیاهو را به پذیرش همین محدودیت‌ها که وی در مورد آنها نطق می‌کند، وادار سازد. ایران مدت‌های مدیدی است که این محدودیت‌ها را پذیرفته است.

* رهبری ایران تاکید کرده است که بدون برداشتن تحریم‌ها، توافقی حاصل نخواهد شد. کدام تحریم‌ها را باید فوراً بردارند تا چنین توافقی حاصل شود؟

اینجا یک بحث اصولی مطرح است. تحریم را باید به عنوان یک هزینه در نظر گرفت، نه به عنوان یک سرمایه. همان طور که رئیس‌جمهور اوباما به درستی متذکر شد، تحریم به تولید بیش از 19 هزار سانتریفیوژ منجر شد. بنابراین تحریم‌ها نمی‌توانند اراده و خواست ایرانیان برای احقاق حقوقشان را فلج کنند. تحریم‌ها به مردم آسیب می‌زنند اما همان طور که آخرین نظرسنجی موسسه گالوپ که یک موسسه آمریکایی است و نه ایرانی، نشان می‌دهد، با وجود همه این تحریم‌ها اکثریت قاطع مردم ایران مخالف رها کردن برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای هستند. از این‌رو مردم ایران در برابر فشار مقاومت خواهند کرد. مساله اینجاست که اگر می‌خواهیم توافقی داشته باشیم، لازم است این الگوی سابق که آنها به ایران فشار می‌آوردند و ایران متقابلا اقدام به تولید تعداد بیشتر سانتریفیوژ می‌کند را تغییر دهیم. ما نیاز به تغییر آن فضا داریم و تنها راهی که می‌توان آن فضا را تغییر داد، این است که از فشار فاصله گرفته و به سمت مذاکره و فراهم آوردن شرایط و وضعیت برد - برد برویم. در چنین شرایطی شما قادر خواهید بود تضمین‌های لازم را برای حفظ ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ایران بگیرید. ظاهرا هدف تحریم‌ها این بوده است که به همین نتیجه برسد یعنی اینکه اطمینان حاصل شود که برنامه ایران همیشه صلح‌آمیز باقی بماند. اکنون که قرار است آن هدف از طریق توافق تحقق یابد، چه نیازی به حفظ تحریم‌هاست؟ این یک سوال اصولی است.

توافق و تحریم قابل جمع نیستند

شما می‌توانید تحریم‌ها را ادامه دهید و این چیزی است که آمریکا و غرب می‌توانند انتخاب کنند. اگر آنها معتقدند که تحریم‌ها موثرند، اگر باور دارند که از طریق تحریم‌ها به تضمین‌هایی که نیاز دارند دست می‌یابند، می‌توانند ادامه دهند. مردم ایران هم کما فی‌السابق در برابر این فشارها مقاومت خواهند کرد. اما اگر به این نتیجه رسیدند که تحریم شیوه‌ای است که به هیچ نتیجه‌ای نمی‌رسد و باید از طریق تفاهم و توافق کار را پیش برد، در این صورت، توافق و تحریم قابل جمع نیستند. به عبارت دیگر شما نمی‌توانید هم شیرینی داشته باشید و هم آن را بخورید (معادل اصطلاح فارسی هم خر را بخواهید و هم خرما را). شما نمی‌توانید هم‌زمان هم تحریم‌ها را حفظ کنید و هم موافقت‌نامه داشته باشید. باید بین این دو انتخاب کنید. این بدان معنی نیست که در صورت حصول توافق، ایران کاملا آزادی عمل خواهد داشت، بلکه ایران مانند بقیه کشورها متعهد به اجرای تکالیف بین‌المللی جدی خواهد بود. ما در یک سال و نیم گذشته که از توافق موقت نوامبر 2013 می‌گذرد البته در واقع طی 10 سال گذشته نشان داده‌ایم که به تک‌تک تعهداتی که می‌پذیریم پایبند خواهیم بود. مردم ایران از حیث عمل به وعده‌های خود معروف هستند. تاریخ، گواه ماست. ما میراث‌دار یک تمدن کهن هستیم. تاریخ، ما را آزموده است. ایران طی 250 سال گذشته به هیچ کشوری حمله نکرده است. این تاریخی است که من به آن می‌بالم و این تاریخی است که وقتی همه این دروغ‌پردازی‌ها به کناری رفت، بهترین تضمین برای اثبات پابندی ایران به تعهدات خود خواهد بود.

* پس نظر شما در مورد بحثی که سه‌شنبه توسط نتانیاهو مطرح شد و اینکه باید از ابزار تحریم برای تغییر رفتار ایران از حیث کمک به حزب‌الله و سایر سازمان‌های مشابه استفاده کرده، چیست؟

نیازی نیست که همه مسایلمان با آمریکا را با هم حل کنیم

مذاکرات ما روی موضوع هسته‌ای متمرکز است. ما در مورد موضوعات دیگر مذاکره نمی‌کنیم. در واقع ماموریت مشخص گروه 5+1 مذاکره در مورد مباحث هسته‌ای است و این کاری است که داریم انجام می‌دهیم و سعی می‌کنیم که آن را حل و فصل کنیم. اما افرادی وجود دارند که نمی‌خواهند این مساله حل شود و به همین دلیل تلاش می‌کنند آن را پیچیده کنند. نیازی نیست که همه مسائل را با هم حل کنیم. ما هم شکایات و ادعاهای بی‌شماری علیه آمریکا داریم اما آنها را روی میز مذاکره قرار نداده‌ایم. ما ادعاهایمان در مورد سرنگونی دولت قانونی‌مان، در مورد حمایت از صدام حسین در جریان جنگ تحمیلی، در مورد سکوت آنها در هنگام استفاده از سلاح شیمیایی علیه ایرانیان، در مورد ارائه امکانات و تجهیزات استفاده از سلاح شیمیایی علیه مردم ما و ... را طرح نکرده‌ایم. از ابتدا بنا بر این داشته‌ایم که روی موضوع هسته‌ای متمرکز بمانیم و این در صورت توفیق، یک پیروزی بسیار بزرگ برای همه خواهد بود. در نظر داشته باشید که طی 60 سال گذشته به ندرت مسائل بین‌المللی از طریق دیپلماتیک حل و فصل شده‌اند. این برای جامعه بین‌المللی یک فرصت بسیار طلایی است که یک مساله بین‌المللی را از طریق

دیپلماتیک حل و فصل کند. ما خود را در برابر مردم جهان مسئول می‌دانیم که همه تلاش خود را برای تحقق این مهم به کار گیریم. ما نباید این فرصت را از دست بدهیم. البته اگر طرف‌های مذاکراتی این تلقی را داشته باشند که چنین تفاهمی منافع آنها را تامین نخواهد کرد، می‌توانند مذاکرات را ترک کنند و این پایان تاریخ نخواهد بود. دنیا به آخر نخواهد رسید. اما ما خود را مقید می‌دانیم و در برابر مردم خودمان و جامعه بین‌المللی احساس مسئولیت می‌کنیم که از این فرصت ایجادشده برای حصول توافق بهره گیریم. تحریم‌ها مدت‌هاست برقرار شده‌اند و البته ما آنها را غیرقانونی می‌دانیم. ما آنها را نابه‌جا و ظالمانه می‌دانیم اما کسانی که به تحریم اعتقاد داشتند، معتقد بودند که تحریم‌ها برای رسیدن به یک توافق وضع شده‌اند. اکنون اگر ما به توافقی دست یابیم که البته هنوز نرسیده‌ایم و برای نیل به آن تلاش می‌کنیم چه ضرورتی به حفظ تحریم‌ها خواهد بود؟

سایر مسائلی که برخی طرح می‌کنند و خود ما هم چندتایی داریم، می‌تواند در آینده مورد رسیدگی قرار گیرد و به صورت مستقل به آنها پرداخته شود اما در حال حاضر قرار نیست به آنها بپردازیم. ما نمی‌خواهیم موضوعی که به خودی خود به اندازه کافی پیچیده است را پیچیده‌تر کنیم. برای نمونه ما مسائل زیادی در مورد افراطی‌گری در منطقه‌مان داریم که مطرح کنیم. می‌توان چیزهای زیادی در مورد تجاوزگری و اشغالگری در منطقه مطرح کرد اما ما نمی‌خواهیم مسائل را پیچیده کنیم. البته باور کنید اگر ما شروع به طرح بسیاری از موضوعات کنیم، برخی خوشحال نخواهند شد.

* پس اجازه دهید به موضوع اصلی یعنی توافق هسته‌ای بازگردیم. نگرانی‌هایی مطرح شده است که ایران ممکن است به صورت مخفی تاسیسات هسته‌ای ایجاد کرده باشد. آیا شما می‌توانید با قطعیت اعلام کنید که ایران هیچ تاسیسات هسته‌ای که اعلام نکرده باشد، در اختیار ندارد؟

با قطعیت اعلام می‌کنم که ایران هیچ تاسیسات مخفی‌ای ندارد
بله، من می‌توانم با قطعیت چنین مساله‌ای را ادعا کنم اما تنها راه برای شما و جامعه بین‌المللی جهت اطمینان از این امر آن است که اجازه دهید این تفاهم شکل بگیرد و در نتیجه آن حتی پروتکل الحاقی هم برای انجام بازرسی‌های بیشتر در دسترس خواهد بود. من مایلم باز هم تکرار کنم که طی 10 سال گذشته ایران بیشتر از هر کشور دیگری مورد بازرسی قرار گرفته است و هیچ چیزی یافت نشده است. یعنی نه تنها هیچ شواهدی مبنی بر تولید تسلیحات هسته‌ای یافت نشده است، بلکه هیچ نشانه‌ای دال بر وجود چنین برنامه‌ای نیز کشف نشده است. کل ادعاهای نتانیاهو صرفاً اتهاماتی است که عمدتاً هم توسط خودش جعل شده است. بنابراین من با قطعیت اعلام می‌کنم که ایران هیچ تاسیسات مخفی‌ای ندارد. اما من از شما نمی‌خواهم که حرف من را باور کنید. من از همه می‌خواهم که کمک کنند این تفاهم شکل بگیرد و اجرایی شود تا جامعه بین‌المللی خود بتواند این موضوع را راستی‌آزمایی کند.

* مشخصاً اگر توافقی حاصل شود که امکان تدابیر شفافیت‌ساز بیشتر را فراهم کند چه تفاوتی خواهد کرد؟
تا جایی که به ما مربوط است چیزی تغییر نخواهد کرد. به خاطر اینکه ما به دنبال سلاح هسته‌ای نیستیم. ما سلاح هسته‌ای تولید نخواهیم کرد. اما جار و جنجال و ترس و نگرانی‌ای که نتانیاهو از سال 1992 ایجاد کرده و مدام خطر تولید بمب ظرف یک یا دو سال توسط ایران را مطرح کرده است، متوقف خواهد شد و این به نفع همگان خواهد بود که اجازه بدهیم این‌گونه شبهه‌افکنی‌ها متوقف شود.

* البته آقای نتانیاهو معتقد است فاصله تولید بمب توسط ایران کمتر از یک سال است. فکر می‌کنم آمریکا می‌گوید یک سال است. شما چه پاسخی دارید؟ از لحاظ فنی و با توجه به ظرفیت غنی‌سازی و تعداد سانتریفیوژهای موجود، شما چه مقدار تا تولید یک بمب فاصله دارید؟

ما به دنبال تولید سلاح هسته‌ای نیستیم و به همین دلیل سوال شما نامربوط است. ما 10 سال است که مواد شکاف‌پذیر لازم برای تولید تعداد زیادی بمب را داشته‌ایم اما آیا چنین کاری کرده‌ایم؟ خیر، مواد ما کماکان تحت نظارت آژانس است. ما هشت تن مواد شکاف‌پذیر اورانیوم غنی‌شده با غنای سه و نیم درصد داریم. ما به سمت تولید بمب نرفتیم به خاطر اینکه معتقدیم سلاح هسته‌ای امنیت ما را بیشتر نخواهد کرد. این یک سوء برداشت است که سلاح هسته‌ای امنیت را افزایش می‌دهد. نتانیاهو فکر می‌کند که 200 کلاهک هسته‌ای برایش امنیت می‌آورد اما اشتباه می‌کند.

* چرا؟

صحت از گریز هسته‌ای فقط یک حرکت هراس‌افکنانه است

زیرا امنیت نیآورده و نمی‌آورد. ایالات متحده بزرگ‌ترین ذخایر تسلیحات هسته‌ای روی زمین را دارد و دیدید چگونه حوادث 11 سپتامبر اتفاق افتاد. لازم است پارادایم‌های خودمان را تغییر دهیم. لازم است وضعیت موجود در دنیا را با دید دیگری مورد توجه قرار دهیم. ما در یک جهان به هم متصل زندگی می‌کنیم. سخن از جهانی‌شدن است. جهان امروز با گذشته متفاوت است. شما نمی‌توانید به هزینه ناامنی دیگران برای خودتان امنیت ایجاد کنید و مادامی که این تغییر پارادایم صورت نگیرد، کابوس ترس و نگرانی در بخش‌های مختلف جهان ادامه خواهد یافت. ما به دنبال بمب نیستیم و هیچگاه به دنبال بمب نخواهیم بود، به خاطر اینکه «نمی‌خواهیم» به دنبال بمب برویم. اگر ما دنبال بمب بودیم، برای ساخت آن اقدام می‌کردیم. همه می‌دانند که ما چنین نکردیم. ما مواد لازم را داشتیم اما ما «نخواستیم» بمب تولید کنیم و در آینده هم نخواهیم خواست. صحبت از گریز هسته‌ای فقط یک حرکت هراس‌افکنانه است. صرفاً نوعی جار و جنجال بی‌مورد است. اما ما حاضریم به جامعه بین‌المللی تضمین‌های عملی بدهیم که برنامه ایران منحصراً صلح‌آمیز بوده و به هیچ عنوان تسلیحاتی نیست.

* می‌دانید که کنگره تهدید به اعمال تحریم‌های جدید کرده و اکنون خواستار تایید هرگونه توافق توسط کنگره است. اواما می‌گوید که هر مصوبه‌ای را که مذاکرات را مختل کند و تو خواهد کرد. نظر شما در این مورد چیست؟

برخلاف دیگران، من قصد مداخله در امور داخلی آمریکا را ندارم. تا جایی که من قانون اساسی آمریکا را مطالعه کرده‌ام، فکر می‌کنم قوه مجریه مسئولیت و اختیار امور سیاست خارجی را بر عهده دارد و در مورد هر دولتی اداره سیاست خارجی بر عهده قوه مجریه است. این تنها راهی است که شما می‌توانید چیزی تحت عنوان روابط بین‌الملل داشته باشید. از این‌رو، آنچه برای من مهم است تعهد دولت آمریکا یعنی تعهد قوه مجریه است و چنانچه به توافق برسیم، من آنها را مسئول و پاسخگوی انجام تعهداتشان می‌دانم. اراده بین‌المللی نیز دولت ایالات متحده را نسبت به تعهداتش مسئول می‌شناسد. اینکه رئیس‌جمهور اوپاما و وزیر خارجه کری چگونه مسائل داخلی خود را مدیریت می‌کنند مربوط به آنهاست و این یک اصل حقوق بین‌الملل است که یک دولت خارجی نباید در امور داخلی دولت دیگر مداخله کند.

همه باید برای رسیدن به توافق آماده باشند

* شما بیان داشتید «برخلاف دیگران». منظورتان بنیامین نتانیاهوست؟

من اجازه می‌دهم که خود مردم قضاوت کنند.

* اجازه دهید در مورد موانع صحبت کنیم. رئیس‌جمهور اوپاما گفته است که احتمال کمی وجود دارد که ایران توافق را بپذیرد.

آیا شما هم این‌طور فکر می‌کنید؟

من معتقدم همه باید برای رسیدن به توافق آماده باشند. همه باید آماده باشند.

* آیا احتمال آن کم است؟

مادامی که ما به توافق نرسیده‌ایم احتمال رسیدن به آن زیاد نیست. این امر در مورد هر توافق چندجانبه‌ای صادق است. سابقه من در این حرفه آنقدر طولانی است که بدانم شما تا زمانی که به توافق نهایی نرسیده‌اید، توافقی ندارید. من قصد ندارم پیشگویی کنم. آنچه که می‌توانم بگویم این است که من همه تلاش خود را به کار می‌گیرم و حتی در شب سال نو ایرانی برای نیل به توافق کار خواهم کرد.

* سال جدید ایرانی دقیقا 21 مارس است. درست است؟

بله، 20 و 21 مارس.

* و شما قصد دارید تا آن روز به مذاکرات ادامه دهید؟

من تا زمانی که لازم باشد مذاکره خواهم کرد.

* حتی در نوروز؟

ما در طول ماه رمضان هم مذاکره می‌کردیم. بنابراین اگر لازم باشد روز نوروز هم مذاکرات ادامه خواهد یافت. این یک فرصت تاریخی برای جامعه بین‌المللی، برای مردم ایران، برای مردم ایالات متحده و برای مردم دنیا در همه جاست تا به یک مشکلی که به نظر من کاملا ساختگی است، پایان دهیم. اما این مشکلی است که طی 10 سال گذشته در دستور کار سازمان ملل متحد قرار گرفته است و اگر ما بتوانیم در این مسیر کمک کنیم، آماده‌ایم که به جای اینکه ایام نوروز را در کنار خانواده‌مان بگذرانیم، به مذاکرات ادامه دهیم.

* آیا شما آمادگی دارید که از موعد زمانی پایان مارس که رئیس‌جمهور از آن صحبت می‌کند، برای ادامه مذاکرات فراتر روید؟ تا

کی می‌خواهید به این گفت‌وگوها ادامه دهید؟

ما در وین با هم تفاهم کردیم که تا قبل از ژوئیه به توافق نهایی دست یابیم و من فکر نمی‌کنم که تمدید آن مفید باشد. ما داریم همه تلاشمان را می‌کنیم. من معتقدم ما خیلی با توافق نهایی فاصله نداریم؛ البته ما تا پایان مارس توافق نخواهیم داشت

...

* اما توافق سیاسی چطور؟ فکر می‌کنید تا پایان مارس به آن دست پیدا کنید؟

فکر می‌کنم دشوار است که درباره یک توافق سیاسی صحبت کنیم. ما می‌خواهیم که تنها «یک توافق» داشته باشیم. جزئیاتی وجود دارد که لازم است تکلیف آنها روشن شود. ما حاضریم 24 ساعته کار کنیم تا این توافق شکل بگیرد. معتقدیم که خیلی خیلی نزدیک هستیم و در عین حال می‌توانیم از هم دور باشیم. اما اگر همان‌طور که رئیس‌جمهور اوپاما بیان کرد بتوان تصمیم سیاسی لازم برای پذیرش توافق را اتخاذ کرد، ما خیلی نزدیک به هدف هستیم. اما این تصمیم سیاسی باید توسط همه طرف‌ها و نه توسط یک کشور گرفته شود و همه باید از اعمال فشار ناموجه برای اتخاذ این تصمیم سیاسی دست بردارند.

* باز هم فکر می‌کنم که شما انگشت اتهام را متوجه بنیامین نتانیاهو کردید.

من انگشت اتهام را متوجه همه کسانی می‌کنم که صلح را تهدیدی برای موجودیت خود تلقی می‌کنند.